

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Gf.III.30.079/2025/4.

A felperes:

felperes Kft. (felperes székhelye)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Regős Attila egyéni ügyvéd (ügyvéd címe)

Az alperes:

alperes neve Kft. (alperes székhelye)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

dr. Sóvágó Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Sóvágó Sándor ügyvéd, ügyvédi iroda címe)

A per tárgya:

Szerződésszegéssel okozott kár megtérítése

Az elsőfokú bíróság neve és megfellebbezett határozatának a száma:

Szegedi Törvényszék 6.G.40.009/2023/64.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

Az alperes, 6.G.40.009/2023/66.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy az alperes javára engedélyezett részletfizetés 6 hónapos időszakra szól.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 1 872 713 (egymillió-nyolcszázhetvenkettőezer-hétszázötvenhárom) forint másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

A tényállás

[1] A peres felek között 2022. szeptember 23. napján két adásvételi szerződés megkötésére került sor. A 22/E0216 számú adásvételi szerződés tárgyát 1000 tonna takarmánykukorica képezte, a vételár 322 euró/tonna + áfa összegben, az alperes részére történő birtokbaadás 2022. november 1. és 2022. november 30. közötti időszakban került meghatározásra. A szerződés II.) és VI.) pontja alapján a takarmánykukoricát a felperesnek, mint eladónak település 1 neven, az alperes székhelyén kellett az alperesi vevő részére átadnia és az átadásig saját költségére tárolnia. A szerződés VII.) pontjában évi 12% mértékű késedelmi kamat került kikötésre. A szerződés VIII.) pontja alapján az átadás pontos időpontjáról az alperesnek kellett a felperest két nappal korábban értesítenie.

[2] A 22/E0217 számú adásvételi szerződés tárgyát szintén 1000 tonna takarmánykukorica képezte, a vételár 324 euró/tonna + áfa összegben, az alperesre történő birtokbaadási időszak pedig 2022. december 1. és 2022. december 20. napja közötti időszakban került rögzítésre. A szerződés többi tartalmi eleme azonos a másik szerződésben foglaltakkal.

[3] A felperes a fenti két szerződésben foglalt mennyiségű kukoricát beszerezte, majd erről 2022 október utolsó hetében logisztikusa, személy 1 neve által telefonon értesítette az alperesi kapcsolattartót, személy 2 neveet. Az alperes a szállítás időpontjának módosítását kérte arra hivatkozással, hogy nincs a kukorica befogadásához elegendő hely a raktáraiban. A felek között erre tekintettel megállapodás jött létre arra vonatkozóan, hogy a 2022. november 1. – 30. közötti birtokbaadási időpont a 22/E0216 számú adásvételi szerződés vonatkozásában 2022. december 1.–20. közötti időpontra, míg a 22/E0217 számú adásvételi szerződés vonatkozásában a 2022. december 1.–20. közötti birtokbaadási időpont 2023. január 1. és 31. közötti időpontra módosul. Erről az alperes kapcsolattartója, személy 2 neve értesítette e-mailben a felperest.

[4] Ezt követően a felek között ismételtlen egyeztetés történt, felmerült, hogy mindkét szerződésben foglalt kukoricamennyiség birtokba adásának teljesítését a 2023-as évre módosítják, erről személy 2 neve a 2022. november 22. napján kelt e-mailjében értesítette a felperest, azonban erre vonatkozó írásbeli szerződésmódosítás nem jött létre a felek között.

[5] A felperes 2023. év első napjaiban többször kereste az áru birtokba adása érdekében az alperest, aki azonban nyilatkozatot nem tett, majd 2023. január 13. napján az alperes kapcsolattartója, személy 2 neve szóban azt közölte, hogy a szerződéseket „lezártnak” tekintik.

[6] A felperes e-mailben javasolta az alperesnek, amennyiben nem tudja átvenni a terményt, a birtokbaadási határidő kerüljön elhalasztásra 2023. május 31. napjára. Figyelmeztette, ha nem hajlandó az átvételre, kénytelen lesz az árut harmadik személy részére értékesíteni és az árkülönbözetet az alperessel szemben kártérítésként érvényesíteni.

[7] Az alperes a 2023. január 11. napi keltezésű levelében a szerződésektől történő elállását jelentette be, amelyben „nagy üzleti partnerük lemondására” és „aránytalanul nagy pénzügyi teherre” hivatkozott. A felperes az alperesi elállás jogszerűségét vitatta, azonban az alperes a 2023. január 17. napján kelt levelében „megerősítette” az elállást, amelyben „rendelésállomány és kereslet visszaesésére” hivatkozott. Kifejtette, az elállása jogszerű volt, szerződésszegést nem követett el.

[8] A felperes a 2023. január 26. napján kelt levélben közölte az alperessel, hogy az elállást érvénytelennek tekinti, mert sem jogszabály, sem szerződés alapján nem volt jogosult a szerződésektől való elállásra, ezenkívül konkrét jogszabályhelyet sem jelölt meg az elállás jogalapjaként és az általa hivatkozott körülményeket, saját vevőinek az elállását sem igazolta. Mindezek alapján felszólította az alperest, jelölje meg a takarmánykukorica átvételének időpontját. Ismételtlen figyelmeztette, hogy ennek elmaradása szerződésszegésnek minősül, mely esetben értékesíti a kukoricát és az árkülönbözetet, valamint a felmerült többletköltségeket kártérítésként érvényesíteni fogja.

[9] Az alperes a 2023. február 23. napján kelt levelében fenntartotta álláspontját, mely szerint jogosult volt az elállásra, e körben a Ptk. 6:231. § (3) bekezdésére hivatkozott, vitatta a Ptk. fedezeti szerződésre vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazhatóságát. Egyeztetést kezdeményezett, azonban 2023. márciusában sem a személyes egyeztetés, sem az azt követő e-mailváltások nem vezettek megegyezésre.

[10] A felperesnek az egyeztetések időtartama alatt további raktározási költségeket kellett viselnie, majd 2023. március 29. napján három vevőtől kért árajánlatot. A B... Kft. és a C... Kft. cégek nem kívánták megvásárolni az alperes által át nem vett kukoricát, így azt végül a D... Zrt. vásárolta meg nettó 220 euró/tonna vételáron. A felperesnek a teljes kukorica mennyiséget település 2 nevéből az alperesi székhely (település 1 neve) helyett település 3 nevére kellett szállítania, melynek következtében 28 000 euró többletköltsége merült fel.

[11] A felperes az alperes részére 2023. április 4. napján bejelentette a takarmánykukorica eladását, egyezségi ajánlatot tett, ha alperes közjegyzői okiratba foglaltan vállalja két részletben 200 000 euró megfizetését, abban az esetben a fennmaradó kártérítés részt elengedi.

[12] Az alperes 100 000 euró két részletben történő megfizetését vállalta, de nem kártérítés, hanem kártalanítás jogcímén, amennyiben a felperes minden más követeléséről lemond. A felek között egyezségi megállapodás nem jött létre, az alperes részéről fizetésre sem került sor.

[13] A NAV Hajdú-Bihar megyei Adó- és Vámigazgatósága a 7261904604. számú határozatával 426 255 000 forint áfa-adóhiány, 852 510 000 forint adóbírság és 44 244 000 forint késedelmi pótlék megfizetésére kötelezte az alperest, mely határozatot a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága a 4202107856. számú határozatával helybenhagyott. Ezen jogerős közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt az alperes közigazgatási pert indított, melynek során azonnali jogvédelemben részesült. A Kúria 2025. február 13. napján hatályon kívül helyezte a jogerős határozatot és az adóhatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte.

[14] Az alperessel, valamint vezető tisztségviselőjével szemben a fenti adótartozással összefüggésben büntetőeljárás indult költségvetési csalás büntette miatt. Annak érdekében, hogy a büntetés korlátlan enyhítésére a Btk. 396. § (8) bekezdése alapján sor kerülhessen, az alperes az áfa adónemben megállapított hiányt és az adóbírságot, valamint a késedelmi pótlékot, továbbá a büntető eljárásban felmerült bűnügyi költséget meg kell fizetnie ahhoz, hogy a vagyonára elrendelt bűnügyi zárlat feloldásra kerüljön, mivel a pénzeszközeihez hozzáférni nem tud, és kölcsönt sem folyósítanak részére.

A felperes keresete és annak indokai

[15] A felperes a keresetében kérte, a bíróság kötelezze az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg részére elsődlegesen kártérítés, másodlagosan kártalanítás jogcímén 248 000 eurót és ezen összegből 234 000 euró után 2023. január 12. napjától, 14 000 euró után 2023. április 1. napjától a kifizetés napjáig számított évi 12%-os mértékű késedelmi kamatot, 15 972 forint behajtási költségátalányt, továbbá kérte perköltsége megtérítését.

[16] Az elsődleges jogalap vonatkozásában felhívta a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:215. § (1) bekezdését, 6:142. §-át, 6:183. §-át, 6:180. § (2) bekezdését, 6:141. §-át, a másodlagos jogalap vonatkozásában a Ptk. 6:564. §-át, továbbá mindkét jogalap tekintetében a Ptk. 6:26. §-át.

[17] Jogi érvelése szerint az alperes megszegte az adásvételi szerződésekben foglalt kötelezettségét, mivel nem vette át a szerződések tárgyát képező takarmánykukoricát. Az alperes a szerződési kötelezettségét jogos ok nélkül megtagadta, így a Ptk. 6:183. §-a értelmében a szolgáltatás lehetetlenné válásához fűzött jogkövetkezmények alkalmazását választotta. A Ptk. 6:180. § (2) bekezdése értelmében, ha a teljesítés lehetetlenné válásáért az

egyik fél felelős, a másik fél szabadul a szerződésből eredő teljesítési kötelezettsége alól és a szerződéssel okozott kárának megtérítését követelheti. Így az alperes köteles megtéríteni a felperes mindazon kárát, amelyet a szerződések megszegésével okozott a Ptk. 6:180. § (2) bekezdése és a 6:142. §-a alapján.

[18] Felperes kifejtette, az alperes nem volt jogosult a szerződésektől elállni, mert egyrészt a szerződés nem jogosította fel arra, másrészt jogszabályi rendelkezés sem teszi azt lehetővé. Az elállásában hivatkozott körülményeket pedig nem igazolta. Az alperes a Ptk. 6:231. § (3) bekezdésében foglaltakra történő, alperesi hivatkozással kapcsolatban előadta, fajta és mennyiség szerint meghatározott dolog határidős adásvétele esetén a vevőt addig illeti meg az elállás joga, míg az eladó a teljesítést fel nem ajánlja. Az elállás tehát addig az időpontig gyakorolható, amíg az eladó nem kész a teljesítésre. A felperes előadta, hogy már 2022. októberében beszerezte a takarmánykukoricát, melyet felajánlott átvételre az alperesnek, aki azonban az eredeti teljesítési határidőben azt nem volt hajlandó átvenni, helyette több alkalommal kérte az átvétel időpontjának módosítását. Utalt arra is, a Ptk. 6:231. § (3) bekezdése alkalmazása esetén is köteles lenne a kárát megtéríteni, a hivatkozott jogszabályhely ugyanis kártalanítási kötelezettséget telepít a vevőre. A Ptk. 6:564. §-a alapján pedig a kártalanítás és a kártérítés között az összepszerűség tekintetében nincs különbség, a fizetendő összeget nem érinti, hogy az alperes kártérítés vagy kártalanítás jogcímen köteles a fizetésre.

[19] A követelés összepszerűségét illetően felperes arra hivatkozott, hogy a Ptk. 6:141. §-a értelmében jogosult volt fedezeti szerződést kötni és a szerződésben és a fedezeti szerződésben kikötött ellenérték közötti különbség, továbbá a fedezeti szerződés megkötéséből eredő költség megtérítését követelni. Megjegyezte, a fedezeti szerződésre vonatkozó rendelkezések a Bécsi Vételi Egyezmény 75. Cikkéből kerültek át az új Ptk.-ba, az annak kapcsán kialakult joggyakorlat alapján (Kúria Pfv.20.824/2012.). A lehetetlenülés és a teljesítés megtagadása esetén is alkalmazhatóak a fedezeti szerződés rendelkezései. A két szerződés esetében a szerződésben kikötött ár és a fedezeti szerződésben rögzített ár közötti különbség figyelembevételével a kára 206 000 euró. Utalt arra is, az alperes álláspontjával szemben nem a piaci árat kell az árkülönbözetnél figyelembe venni, mivel a piaci ár alkalmazására abban az esetben van csak lehetőség, ha nincs fedezeti szerződés (BH2004.5.191. II.) pont).

[20] A fuvardíj többlet összegét 28 000 euróban határozta meg. Egyéb többletköltségként 2 euró/tonna alapulvételével 7 hónap vonatkozásában 14 000 eurót jelölt meg úgynevezett „carry” költségként, amely a terménykereskedelemben általánosan elfogadott a tárolás, árumozgatás, gázosítás együttes költségként, egyfajta költségátalányként.

Az alperes érdemi ellenkérelme és annak indokai

[21] Az alperes ellenkérelmében elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan pedig – arra az esetre, ha a bíróság akként foglal állást, hogy elállása nem volt jogszerű – a kereseti kérelmet 68 000 euró erejéig elismerte, amely 40 000 euró árbevétel veszteségből,

valamint 28 000 euró fuvarozási távolságnövekedésből adódó többletköltségből tevődik össze. Kérte továbbá a felperes perköltségben történő marasztalását is.

[22] Az elállással összefüggésben érdemben azzal védekezett, hogy nehéz gazdasági helyzetbe került, amelyet jelzett is a felperesnek, majd megállapodtak egy későbbi teljesítési időpontban. A felek között közös megegyezés született, azt megelőzően egyszer sem érkezett a felperes részéről felajánlás, hogy teljesítésre készen áll, a teljesítés felajánlására nem került sor.

[23] Vitatta, hogy ne lett volna joga sem szerződéses rendelkezés, sem jogszabály alapján az elállásra. Álláspontja szerint az elállás jogszerű volt, a vevőnek az eladó teljesítésének a felajánlásáig lehetősége van arra, hogy a szükségleteit felmérve eldöntse, igényt tart-e a szerződés teljesítésére. Haszonállat-eledel gyártásával foglalkozik és tevékenységére hatással volt az elmúlt időszakban végbement gazdasági recesszió. A kereslet jelentős mértékben visszaesett, így az előre lekötött gabonák töredékére volt szüksége. A szerződés megkötésének időpontjában ez előre nem látható esemény volt, hiszen a korábbi megrendelésekre alapította a beszerzését. A felek között közös megegyezés volt azzal kapcsolatban, hogy a szállítási határidő módosítására sor kerüljön, 2023. január 11. napjáig az alperes részéről nem érkezett semmiféle felajánlás a kukorica szállításával kapcsolatban. A jogszabályon alapuló kártalanítási kötelezettségétől sem zárkózott el, több ajánlatot tett a felperesnek, melyeket az nem fogadott el.

[24] A fedezeti szerződéssel szembeni érdemi védekezésében arra hivatkozott, a felperes ennek megkötésére nem lett volna jogosult. Ilyet csak abban az esetben köthetett volna, ha a szerződéstől való elállás jogellenesen lett volna részéről. A fedezeti szerződés a szerződésszegéssel okozott hátrány, kár reparálására szolgál. Álláspontja szerint ő azonban jogszerűen élt elállási jogával, szerződésszegés nem történt.

[25] Alperes hangsúlyozta, a felperes nem igazolta azon állítását, hogy 2022. októberében beszerezte a szerződés tárgyát képező kukoricát és hogy erről őt értesítette. Utalt arra is, a 2000 tonnás mennyiség eladásáról szóló szerződésből nem lehet megállapítani, hogy az valóban az a termény volt, amelyet ő vásárolt volna meg a felperestől és nem lehet megállapítani, hogy az valóban a perbeli szerződések fedezetére köttetett.

[26] A fedezeti szerződéssel összefüggésben utalt arra, a kártérítés összegének meghatározásánál figyelembe kell venni a kárenyhítési kötelezettség szempontjait. Jelen esetben azt kell vizsgálni, hogy az adott helyzetben elérhető legkedvezőbb ellenérték mellett került-e sor a fedezeti ügylet megkötésére. Megfelelő időpontban és megfelelő ellenérték mellett kell a fedezeti szerződést megkötni. A „megfelelőség” mércéje ez esetben is a Ptk. 1:4. § (1) bekezdésében meghatározott követelmény. A Bécsi Vételi Egyezmény 75. Cikke kifejezetten megköveteli, hogy a jogosult a fedezeti ügyletet „ésszerű módon és ésszerű időn belül” kösse meg. Mindezek együttes figyelembevételével azt kell vizsgálni, hogy milyen tartalmú fedezeti szerződés kötése lett volna elvárható a jogosulttól, illetve mekkora kár érte volna, ha a kárenyhítési kötelezettségének eleget tesz. Figyelembe kell vennie a bíróságnak, hogy a legkedvezőbb ellenérték fejében került-e sor az ügylet megkötésére.

[27] Hivatkozott továbbá arra, amennyiben az elállását követően haladéktalanul megköti a felperes a fedezeti szerződést, kisebb kár érte volna. Az Agrárgazdasági Kutató Intézet piaci árinformációs rendszerének adatait figyelembevéve a takarmánykukorica piaci ára 2023. január hónapra vonatkozóan a Magyar Nemzeti Bank 2023. januári euró középárfolyamát figyelembevéve, tonnánként 267,31 euró lett volna, így a két szerződés vonatkozásában a felperesnek összesen 111 380 euró feltételezett vesztesége keletkezett volna, ha az elálláskor köti meg a fedezeti szerződést.

[28] Alperes előadta, kénytelen volt más gazdasági társaságokkal kötött adásvételi szerződéstől is elállni. Abban az esetben szintén 2000 tonna kukorica adásvételéről volt szó, illetve a partnere megfelelően bizonyította az őt ért kárt, így 100 000 euró kártalanítást kifizetett részére.

[29] Az egyéb többletköltséggel összefüggésben arra hivatkozott, nem tisztázott a felperes részéről, hogy hol tárolta a keresetben megjelölt terményt, így vitatta, hogy 2 euró/tonna tárolás, gázosítás, árumozgatás többletköltsége merült volna fel a két szerződés vonatkozásában.

[30] Utalt arra is, az ellenkérelemben tett bármely nyilatkozata tartozáselismerésnek nem tekinthető, így a Ptk. ide vonatkozó szabályai nem alkalmazhatóak.

Az elsőfokú bíróság ítélete és döntésének indokai

[31] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperes részére 248 000 eurót és ezen összegből 234 000 euró után 2023. január 12. napjától, 14 000 euró után 2023. április 4. napjától a kifizetés napjáig számított évi 12%-os késedelmi kamatot, 15 972 forint behajtási költségátalányt, valamint 4 358 500 forint perköltséget akként, hogy 2025. május 1. napjától kezdődően minden hónap 15. napjáig előre esedékesen megfizet havi 53 000 eurót, valamint 729 079 forintot. Megállapította továbbá, hogy bármely részlet megfizetésének elmulasztása esetén az egész hátralékos tartozás esedékessé válik

[32] Az ítélet jogi indokolásában a bíróság a nem vitatott tényállási elemekből kiindulva elsődlegesen abban foglalt állást, hogy a felek között létrejött két perbeli szerződés a Ptk. 6:231 § (1) bekezdésében rögzített, fajta és mennyiség szerint meghatározott dolog jövőbeni szolgáltatásra irányuló adásvételi szerződésnek minősül. Az ilyen szerződésre vonatkozóan a Ptk. 6:231 § (3) bekezdése elállási jogot enged a vevőnek, mely azonban csak addig az időpontig biztosított, amíg az eladó részéről a teljesítésre felajánlás megtörténik. A bíróság a perbeli bizonyítékokat mérlegelve arra a következtetésre jutott, hogy a felperes még az alperesi elállást megelőzően felajánlotta a teljesítést, mely nem volt alakszerűséghez kötve, így tanú bizonyítás alapján is lehetséges volt ennek megállapítása. A bíróság e körben személy 1 neve, valamint tanú 1 neve tanúvallomásait részletesen értékelte.

[33] A bíróság alaptalannak minősítette azon alperesi hivatkozást, hogy a felperes ne szerezte volna be már korábban a szerződés tárgyát képező mezőgazdasági terményt. E tekintetben a csatolt e-mail üzeneteket, valamint a német beszállító cég írásbeli nyilatkozatát

vette a tényállás alapjául. A számlázással kapcsolatos időzítésre vonatkozóan elfogadta a felperes magyarázatát. Mindezek alapján megállapítható volt, hogy a felperesi eladó teljes mértékben felkészült a teljesítésre és azt fel is ajánlotta az alperesnek. Az ezt követő egyoldalú elállás már nem volt jogszerű, az átvétel megtagadása szerződésszegő magatartásként értékelendő.

[34] Az alperes érdekkörében felmerült lehetetlenné válás jogkövetkezményeként a felperes követelhetette kárának megtérítését. A felperes kárát a fedezeti szerződés kárszámítási szabályai szerint kívánta érvényesíteni a Ptk. 6:141 § alkalmazásával. A fedezeti szerződéssel kapcsolatos törvényi szabályozás részletes ismertetése nyomán a bíróság perbeli bizonyítékokat abból a szempontból vizsgálta, az alperes eleget tett-e bizonyítási kötelezettségének a tekintetben, hogy a felperes a fedezeti szerződést nem ésszerű időn belül kötötte meg és emiatt nagyobb kár keletkezett. A fedezeti szerződés szerinti ellenérték irreálisan alacsony volt-e, vagy a felperes kárenyhítési kötelezettségének eleget tett. A bíróság az elektronikus levelezés, valamint a tanú bizonyítás eredményének ismertetése nyomán a bizonyítékokból arra a következtetésre jutott, alperes nem tudta bizonyítani, hogy a felperes kárenyhítési kötelezettségét késlekedéssel megszegte volna. A bíróság kitért arra is, az alperesi elállás közlését követően egyeztető tárgyalások indultak, ez okozta azt az idő eltolódást, mely miatt a fedezeti szerződés megkötésére végül csak 2023. márciusában került sor. Nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy az alperes egyezségi ajánlat megtételekor már felajánlott egy térítési összeget, ez tartozás elismerésnek nem minősíthető.

[35] Összegzésként a bíróság azt a következtetést vonta le, hogy a felperes kárenyhítési kötelezettségének eleget tett, így a kármegosztásra nem látott indokot. A továbbiakban az egyes kárelemek összepszerűségére lefolytatott szakértői bizonyítást elemezte. Elsődlegesen a kirendelt szakértő kompetenciájára vonatkozó indokokat rögzítette. A szakértői véleményt, mind a termény perbeli időszakra vonatkozó ármeghatározását, valamint a fuvardíjra, illetve az ún. carry díjra vonatkozó meghatározásokat illetően aggálytalannak tekintette és ítélezésének alapjául elfogadta. A szakértői bizonyítás alátámasztotta a felperesi kárszámítást. Ezzel szemben az alperes nem bizonyította, hogy a felperes nem ésszerű módon, illetve időben kötötte volna meg a fedezeti szerződést. Mindezek alapján a bíróság a felperes kereseti kérelmét mind jogalapján, mind összepszerűségében alaposnak ítélte.

Az alperes fellebbezése és a felperes fellebbezési ellenkérelme

[36] Az alperes fellebbezése az elsőfokú ítélet megváltoztatására és a felperes keresetének elutasítására irányult, másodlagosan az ellenkérelme módosítására utalva a marasztalás összegének 68 000 euróra történő leszállítását kérte.

[37] A fellebbezés érdemi indokolása körében előadta, a perbeli bizonyítékok nem támasztják alá, hogy a felperes már 2022 októberében beszerezte volna az adásvétel tárgyát képező terményt. Aggályosnak minősítette a csatolt szerződésben rögzített szállítási dátumokat, valamint a számlák adatait, melyek nem a felperesi állításokkal egyezöek. Az adott termény mennyiségből más irányba is történt értékesítés, melyre csak 2023. februárjában került sor, ráadásul a beszerzési árnál lényegesen alacsonyabb egységáron. A

beszerzés igazolására csatolt számlák keltezései és a teljesítési határidők is ellentmondásosak, tételesen felsorolta a számlákat, melyekben jellemzően 2023 márciusi teljesítési idő, valamint 2023 áprilisi, illetve májusi fizetési határidők szerepeltek. Ezek alapján nem állapítható meg, hogy 2022 októberében rendelkezésre állt volna a per tárgyát képező kukorica.

[38] Az alperes továbbra is állította, hogy az elállás bejelentéséig nem érkezett teljesítésre vonatkozó felajánlás a felperes részéről, e körülmény az alperesi elállást jogszerűen lehetővé tette. Hangsúlyozta, a közös megegyezéssel történt szerződés módosítás, mely a határidőt érintette, nem jelenti egyúttal a teljesítés felajánlását is. Az elállást követően pedig egyáltalán nem merült fel, hogy neki mégis lenne vásárlási szándéka. Az elállást éppen azon okból jelentette be, hogy már nem tartott igényt a terményre. A 2023. január 11. napján kelt elállásával egyértelművé tette a felperes számára, hogy nem tart igényt a terményre, ezt január 26. napján ismételtén megerősítette. Az egyezségi tárgyalásokkal kapcsolatos levelezésből nem tűnik ki olyan utalás, hogy mégis vásárlási szándéka lett volna. Az elállás után elvárható lett volna, hogy a felperes haladéktalanul fedezeti szerződést köt, erre azonban csak három hónap késedelemmel került sor, amikor már jóval alacsonyabb volt a piaci ár.

[39] Az alperes felhívta a figyelmet arra is, hogy már az elállást megelőzően lehetőségként felmerült a kényszer-értékesítés. Az elállás bejelentésével ez aktuálissá vált. A felperesi ügyvezető per során tett nyilatkozata szerint nem okozhatott gondot 2000 tonna kukorica haladéktalan értékesítése a felperesi cég számára. Az a körülmény, hogy csak három hónappal később kötötte meg a fedezeti szerződéseket egyúttal közvetve azt is alátámasztja, hogy nem is állt rendelkezésére 2022. év végén az adott termény mennyiség. A továbbiakban az alperes számszakilag levezette, hogyha a felperes az elálláskor megkezdi a 2000 tonnányi kukorica kényszer-értékesítését, úgy legfeljebb 68 000 eurónyi kár érte volna az árbevétel veszteség, illetve a fuvarozási többlet költségek folytán.

[40] Az alperes fenntartotta az elsőfokú eljárásban is bejelentett aggályát a szakértő kompetencia hiánya miatt; a szakértő nem tudott egyértelmű választ adni az adott termény egységárára nézve, a perbeli időszakra vonatkozóan három különböző ármeghatározást is adott. Az alperes álláspontja szerint a 2023 januári kukorica árakat a KSH adatai tükrözik megfelelően. A felperes a per tárgyát képező kukorica beszerzésből három cég felé különböző egységárakon kötött szerződéseket, így a kötési árakat nem lehet pontosan meghatározni.

[41] Az ún. carry költség vonatkozásában a felperes érdemi bizonyítékot nem tudott felmutatni, nem került csatolásra sem szerződés, sem olyan utalási bizonylat, amely igazolná, hogy ez a költség valóban megfizetésére került.

[42] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. A felperesi álláspont szerint a 68 000 euró erejéig történő elismerés nem megengedett ellenkérelem változtatásként került előterjesztésre, erre visszatérni a másodfokú eljárásban a Pp. 373. § (1) bekezdés korlátozó szabálya miatt nem lehet. A termény beszerzés időpontjára nézve kérte figyelembe venni a német cégtől beszerzett nyilatkozatokat, melyekből kitűnik, hogy ország 1 neve Magyarországra 5500 tonna takarmánykukorica beszerzése 2022 októberében megtörtént, ebből került volna átadásra 2000 tonna az alperes részére. Az igazoló nyilatkozat tartalmát az alperes az elsőfokú eljárásban nem vitatta. A felperes cáfolta, hogy a perbeli jogvitában jelentősége lenne annak, hogy más cégek felé

milyen áron került sor terményértékesítésre. Ezt több tényező is befolyásolja, különösen az, hogy a termény beszerzése és annak tovább eladása nem esik egy időbe az esetek túlnyomó részében.

[43] A teljesítésre felajánlást személy 1 neve tanúvallomása alátámasztja, aki személy 2 neve alperesi képviselővel felvette a kapcsolatot e tárgyban. Irreleváns, hogy a német cég mikor számlázta le a takarmánykukorica vételárát, mivel a velük megkötött szerződésben szerepel, hogy csak akkor kell fizetni, ha az áru már átvételre kerül. A német partner nyilatkozott arról is, hogy eredetileg 2022. december 15. napjáig kellett volna átvenni a teljes árumennyiséget, amely még meg lett hosszabbítva. A tanú bizonyításon túl a keresethez F/4. szám alatt mellékelte levél is azt igazolja, hogy megtörtént a felajánlás, az alperes ebben arra hivatkozik, hogy nem tudja fogadni az árut és emiatt kért szállítási időpont halasztást. A felperes hivatkozott továbbá tanú 1 neve tanúvallomására, mely alátámasztotta, hogy 2023 márciusában még felmerült az áru átadás-átvétel lehetősége egy még tovább halasztott szállítási határidővel. A tanúvallomás rávilágított arra is, hogy az alperesnek szüksége lett volna a takarmánykukoricára, de valójában amiatt nem vette át a felperestől a szerződött áron, mert időközben az árak esése miatt máshonnan olcsóbban tudta ugyanazt beszerezni. A felperes megjegyezte, az alperes nem válaszolt a 2023. január 26. napi felperesi levélre, egy hónap után kért csak egyeztetést.

[44] A szakértői kompetenciával kapcsolatos álláspontját fenntartva a felperes hangsúlyozta a szakvéleményben nincs ellentmondás, a szakértő elemezte a KSH és árutőzsde szerinti árakat és egy intervallumban határozta meg az irányadó árakat. A kiegészítő szakvéleményben az árakat a kötési és szállítási időpontok különbözősége miatt módosította, de továbbra is egy túl-ig határ közötti intervallumban határozta meg azokat. Az alperes a kiegészítő szakvéleményre már további kiegészítést nem tett, a szakértő személyes meghallgatását nem indítványozta. Maga az alperes is tett olyan nyilatkozatot fellebbezésében, hogy a kötési árakat nem lehet pontosan meghatározni, ez okból a szakértői vélemény már nem támadható.

[45] A carry díj kapcsán a szakértő egyértelműen nyilatkozott arról, hogy ez a gabonakereskedelemben általánosan elfogadott költségátalány, és a felperes által érvényesített 2 euró tonnánkénti egységárhoz képest még magasabb összeget is elfogadhatónak talált. Az alperes maga sem vitatta, hogy ezek a tárolási, logisztikai tevékenység, illetve állagmegőrzés kapcsán szükségképpen felmerülő költségek.

Az ítéltábla döntésének indokai

[46] Az alperes fellebbezése alaptalan.

[47] A jelen peres eljárásra a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) rendelkezései az irányadók. A Pp. 370. §-a egyértelműen meghatározza, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés során milyen körben bírálhatja el az elsőfokú bíróság ítéletét. A felülbírálati jogkör az adott kérdés vizsgálatának és minősítésének joga, amely magában foglalja az elsőfokú bíróság döntésének a megváltoztathatóságát. A Pp. 369. §-a a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének típusait határozza meg és azt is szabályozza, hogy

a felülbírálati jogkör milyen keretek között gyakorolható. Alapvető, hogy a fellebbezés okát és annak indokait a félnek egyértelműen meg kell határoznia és ezzel kell kijelölnie a másodfokú bíróságtól kért jogvédelem tárgyát és körét (Pp. 371. §). Mind a fellebbező félnek, mind ellenfelének tisztában kell lennie azzal, hogy milyen okból, az elsőfokú eljárás konkrétan milyen cselekményeit sérelmezve terjesztette elő a fellebbezést, és csak ez jelölheti ki a másodfokú jogvita kereteit, az ilyen tartalmú fellebbezés, illetve ellenkérelem alkalmazkodik a tisztességes eljárás követelményéhez.

[48] A fellebbezés tartalmát illetően az új Pp. rendelkezései szerint továbbra is a fellebbező fél kötelezettsége annak határozott megjelölése, hogy a jogorvoslat során a másodfokú bíróság milyen döntést hozzon, a kifogásolt rendelkezést vagy annak valamely részét mennyiben és milyen okból változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül [Pp. 371. § b) pont], továbbá azt az anyagi vagy eljárási jogszabálysértést is meg kell jelölnie, amire a fellebbezését alapítja [Pp. 371. § d) pont].

[49] Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan pedig a módosított ellenkérelme szerint, a marasztalás összegének 68 000 euróra történő leszállítását kérte. Indítványozta a felperes másodfokú eljárási költségben történő marasztalását, illetőleg az elsőfokú eljárási költségviselés pernyertesség-pervesztesség arányában történő megosztását.

[50] Az alperes fellebbezésében érdemben az elsőfokú bíróságnak a perbeli alperesi elállás jogszerűségét érintő vizsgálata eredményeként megállapított tényállást, illetőleg a jogi indokolást egyaránt támadta. Ezzel kapcsolatban, elsődlegesen az álláspontja szerint ellentmondásos felperesi tényállításokra hivatkozott. Az egyik ellentmondás álláspontja szerint a felperes perbeli termény beszerzésével és fedezeti tovább értékesítésével kapcsolatos bizonyítékai vonatkozásában merült fel. Véleménye szerint a felperes által becsatolt F... s.r.l.-l el kötött adásvételi szerződés dátumát figyelembe véve (2023.II.3.) a jogügylet megkötése nem igazolja, hogy a perbeli kukoricakészlet már 2022 októberében a felperes rendelkezésére állt. Figyelemmel arra, hogy az előbbi cégnek a perbelihez képest jelentősen alacsonyabb áron értékesítette a gabonát a felperes, azt a következtetést vont le az alperes, hogy ha rendelkezésre állott volna már októberben a perbeli gabona a felperesnek, úgy nem várt volna március végéig annak jelentős értékvesztéssel történő értékesítésére. Ezt az időeltolódást egyúttal felperes kárenyhítési kötelezettsége megszegéseként is kérte értékelni.

[51] A Pp. 279. § (1) bekezdése szerint a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján, meggyőződése szerint állapítja meg.

[52] A Pp. 369. § (3) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálhatja az elsőfokú bíróság ítélete anyagi jognak való megfelelőségét. Az anyagi jogi felülbírálat során

a) a bizonyítás eredményét okszerűtlennek minősítheti és ennek alapján a tényállást módosíthatja, kiegészítheti,

c) a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetést vonhat le, a megállapított tényeket másként minősítheti,

d) jogszabálysértés megállapítása nélkül is felülmérlegelheti az elsőfokú bíróságnak az anyagi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörben hozott döntését.

[53] Az ítéltábla bizonyítékok értékelését illető álláspontja szerint a felperes más megrendelővel történt megállapodása önmagában valóban nem támasztja alá azt, hogy a perbeli gabona már rendelkezésére állt 2022 októberében, azonban a 2023 februári szerződéskötési időpont, és az abban meghatározott vételár még nem jelenti a gabona korábbi rendelkezésre állásának a hiányát. A felperes emellett nem csak az ezen céggel kötött szerződéssel, hanem más bizonyítékokkal is alátámasztotta a szerződésszerű teljesítéshez szükséges mennyiség beszerzésének tényét és időpontját.

A felperes 10. sorszám alatt csatolta a H... GmbH-val kötött adásvételi szerződést, valamint a német cég által kibocsátott számlákat. Mind az elsőfokú eljárásban, mind a fellebbezésében az alperes rámutatott arra, hogy a számlák szerinti teljesítési határidő 2023 márciusa, így álláspontja szerint ez nem igazolja a gabona 2022 októberében történő rendelkezésre állását. A felperes gazdaságilag észszerű magyarázatot adott a számlák kibocsátásának időpontjára, illetőleg azok tartalmára, a gabona beszállítónál történő tárolásával kapcsolatos okokra, ugyanakkor emellett csatolta a J... GmbH nyilatkozatát is (21. és 26. sorszámú beadvány mellékletei), amelyben a német cég – teljes bizonyító erejű magánokirati formában – igazolta, hogy a felperessel 2022. augusztus 23-án megkötött szerződése alapján az 5500 tonna kukorica 2022. október 25-én Magyarországra érkezett. A külföldi szállító azt is igazolta, hogy az áru az ő raktárába került betárolásra, és a felperes 2022. október 25. napját követően jogosult volt azt onnan elvinni és tovább értékesíteni, függetlenül attól, hogy az áru ellenértéke akkor még nem került kiegyenlítésre a felperes részéről.

[54] Elsősorban e bizonyítékokra figyelemmel az ítéltábla – az elsőfokú bíróság álláspontjával egyezően – bizonyítottanak találta, hogy a felperes rendelkezésére állt a szerződés szerinti teljesítési időpontban a szükséges terménymennyiség.

[55] Az alperes fellebbezésében vitatta azt is, hogy a felperes részéről felajánlás történt a teljesítésre. Álláspontja szerint a teljesítés időpontjának meghosszabbítására vonatkozó szerződésmódosítás önmagában nem támasztja alá a felajánlást. Valójában az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a felperes keresetleveléhez F/3., F/4. számú mellékletben csatolt e-mail üzenetváltásokat a felek képviselői között. Az alperes ügyintéző-kapcsolattartója, személy 2 neve a 2022. november 14-én kelt levelében a felperes kapcsolattartójával történt telefonos megbeszélésre hivatkozva a 2x1000 tonna kukoricaszerződés beszállítási időpontjának módosításáról tájékoztatta a felperest, majd 2022. november 22-én már arról írt – ugyancsak személy 2 neve – elektronikus levelében, hogy az ügyvezetéssel egyeztetve az idei évben (2022-ben) „már nem tudunk lefogadni (sic!) kukoricát, a teljes szerződött, 2000 tonnás mennyiség átkerül a 2023-as évre”. A két e-mail tartalmát egybevetve, összességében értékelve az ítéltábla szerint megállapítható, hogy a teljesítés időpontjának módosítására a perbeli kukorica mennyiség szállításának felajánlását követően került sor, ellenkező esetben az alperes kapcsolattartója nem hivatkozott volna arra, hogy a perbeli mennyiséget nem tudja az alperes „lefogadni” (nyelvtanilag helyesen:

fogadni). E nyilatkozatot meg kellett, hogy előzze egy áru átvételre vonatkozó felperesi felhívás, melyre adott válaszként értelmezhető az alperesi e-mail üzenet. Ezt követte a felperes ügyvezetőjének 2023. január 13-án kelt levele (F/5.), melyben arra hivatkozik, hogy a felperesi kapcsolattartó aznapi telefonos megkeresésére az alperes ügyintézője azt nyilatkozta, hogy a szerződéseket az alperes „lezártnak” tekinti, majd január 11-i dátummal küldte meg az alperes ügyvezetője levélben az elálló nyilatkozatát a felperesnek.

[56] Az előbbieket összegezve az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában ([51] bekezdés) helyesen foglalta el azt a jogi álláspontot, hogy az alperes elállása nem volt jogszerű, a felperes által korábban már felajánlott szolgáltatás miatt már nem volt lehetősége egyoldalúan megszüntetni a szerződést az alperesnek, figyelemmel a Ptk. 6:231. § (3) bekezdésre.

[57] Az alperes fellebbezési álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen értékelte a felperesi kárenyhítési kötelezettség teljesítését. E körben a felek előadása a perben ellentétes volt. Az alperes végig azt állította, hogy az elállást követően nem volt egyeztetés a felek között, nem került szóba a kukorica más feltételek között történő átvétele vagy annak helyettesítése más terménnyel. Álláspontja szerint a felperesnek már a 2023 januári alperesi értesítést követően, az elállásra figyelemmel értékesíteni kellett volna más személy részére a gabonát, így kisebb mértékű kár érte volna a felperest. Az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte a felek által e körben rendelkezésre bocsátott bizonyítékokat. Lényeges tényállási elem, hogy a felperes nem fogadta el jogszerűnek az alperesi elállást, megpróbálta tisztázni az ezzel kapcsolatos alperesi álláspontot, majd az alperes által felajánlott egyeztetésre is figyelemmel (F/9. számú melléklet) helyesen mérlegelte úgy a függő helyzetet, hogy az alperes végleges álláspontjának megismerése előtt még nem értékesíti másnak a terményt, mivel adott esetben már nem tudna szerződésszerűen teljesíteni az alperes felé, amennyiben az mégis megváltoztatja a szerződéssel kapcsolatos szándékát. Az ítéltábla egyetért a felperes álláspontjával, csak 2023 márciusában vált véglegessé számára, hogy az alperes részére nem tudja a terményt leszállítani, illetőleg értékesíteni, ezt követően azonban az elvárhatóság keretei között mindent megtett a gabona más irányban történő fedezeti eladásáért.

[58] A veszteség (felperest ért kár) mértéke összegének meghatározása kapcsán is ellentétes álláspont alakult ki a felek között. Míg az alperes szerint piaci árat kell figyelembe venni a különbözet számításához, a felperes fedezeti árra hivatkozott, mivel a Ptk. rendelkezései értelmében jogosult volt fedezeti vétellel értékesíteni a kukoricát. Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának [55] bekezdésében a bírói gyakorlatra is kitékintéssel helyesen értékelte azt a tény, hogy ha a szerződés elállás vagy felmondás nélkül, de szerződésszegés következtében szűnik meg, akkor a fedezeti szerződés szabályai alkalmazhatók. Több eseti döntésre hivatkozással megállapította, a kötelezett kártérítésként akkora összeg megfizetésére kötelezhető, amekkora kár a jogosultat abban az esetben érte volna, ha kárenyhítési kötelezettségének megfelelően eleget tesz. Az előbbiekre figyelemmel az alperes által a KSH adataira hivatkozással piaci áron kiszámított veszteség mértéke valójában nem kompenzálja a fedezeti szerződés megkötése folytán felperest ténylegesen ért kárt.

[59] Az alperes fellebbezésében a továbbiakban a szakértő személyével, illetőleg a lefolytatott szakértői bizonyítás eredményével kapcsolatos aggályait részletezte. Megismételte az elsőfokú eljárásban előadott, a szakértő kompetenciájának hiányával kapcsolatos

álláspontját. Ezzel kapcsolatban az ítéletábla rámutat arra, hogy a szakértő 49. számú beadványában részletezte, hogy pontosan milyen szakterületen és kompetenciával jogosult szakértői tevékenység folytatására, ezen belül kitért arra is, hogy a takarmánygazdálkodás szakterületét az Igazságügyi Minisztérium a szakértői jegyzékbe bejegyezte és jóváhagyta. Az ítéletábla álláspontja szerint a szakértő megfelelően indokolta és alátámasztotta a perbeli szakvélemény elkészítésére vonatkozó jogosultságát.

[60] Az alperes hivatkozott a szakértő árképzésével kapcsolatos – álláspontja szerint – ellentmondásos nyilatkozatára. Valójában a felperes fellebbezési ellenkérelmében helyesen mutatott rá arra, hogy a szakértő a kiegészítő szakvéleményében a szerződéskötés és a szállítási időpontok különbözőségére figyelemmel módosította az árakat, de az ekként fenntartott végleges véleményében is egy tól-ig értékhatár között határozta azt meg. Az ítéletábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytállóan fogadta el a perben készített igazságügyi szakértői véleményt. Az alperes fellebbezésében hivatkozott ellentmondásosság valójában nem áll fenn, a szakértő megfelelően alátámasztotta az árképzés során alkalmazott módszereket, illetőleg számszerűleg és számszakilag is helyesen határozta meg az értékesítési árakat, melyek a felperesi kárelszámolás helyességét támasztották alá.

[61] Végül az alperes a felperes egyes kártételei között érvényesíteni kívánt ún. „carry” díj vonatkozásában továbbra is fenntartotta azt az álláspontját, hogy a felperes ezen költségekre nézve semmilyen bizonyítékot nem tudott felmutatni. Ezzel kapcsolatban az ítéletábla utal a szakértő megállapítására, amely, mint a szakmában általánosságban elfogadott, a gabonakereskedelemben használt költségátalányként hivatkozott erre a tételre és megjelölte, hogy milyen költségnek átalányaként adódik ez az összeg (alapszakvélemény 17-18. oldal). Kétségtelen, hogy a felek szerződésében ezzel kapcsolatban külön meghatározás, megállapítás, kikötés nincs, ugyanakkor logikus és életszerű a felperes ezzel kapcsolatos előadása, amely rámutat, hogy az azonos időpontban, de egy hónappal későbbi szállítási idővel értékesített gabona 2. tételénél a tonnánkénti 2 euró többlet éppen ezen költségátalány érvényesítéséből ered; más magyarázata nincs az ugyanabból a tételből ugyanolyan feltételek mellett, de egy hónappal később szállított gabona vételárának eltérésére. Az ítéletábla álláspontja szerint a „carry” átalány jellegéből adódik, hogy külön bizonyítási kötelezettség nem terheli ezzel kapcsolatban az eladót, csak, ha az ennek alapjául szolgáló költség (tárolás, logisztikai költség, gázosítás, állagmegőrzés stb.) az átalányarat meghaladó összegben merül fel adott esetben.

[62] A felperes fellebbezési ellenkérelmében vitatta az alperes másodlagos fellebbezési kérelmét. Álláspontja szerint az meg nem engedett ellenkérelem-változtatásnak minősül. Valójában az alperes a per utolsó tárgyalásán, 2024. október 3. napján ellenkérelmét akként változtatta meg, hogy egyrészt kérte a kereset teljes elutasítását, másrészt abban az esetben, hogy ha a bíróság mégsem találja az elállást jogszerűnek, a keresetet 68 000 euró összegben elismerte. Erre figyelemmel a felperes másodlagos fellebbezési ellenkérelme nem minősül meg nem engedett ellenkérelem-változtatásnak, hiszen már az elsőfokú eljárásban is ezzel egyezően a bíróság engedélyével alperes ilyen módon megváltoztatta az ellenkérelmét. Figyelemmel azonban arra, hogy az ítéletábla az elsőfokú bíróság ítéletét helytállónak tekintette, nem látott okot a kereset részbeni elutasítására, illetve az elsőfokú ítélet marasztalási összegének leszállítására.

[63] Az előbbiekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta azzal, hogy a részletfizetés engedélyezését, és annak időtartamát a rendelkező részben rögzítette [Pp. 344. § (2) bekezdés 353. §].

[64] Az eredménytelenül fellebbező alperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a felperes másodfokú perköltségét, mely a jogi képviselővel eljáró felperes ügyvédjének munkadíja, annak mértékét az ítéltábla a 17/2024. (XII.9.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel a fellebbezési ellenkérelemhez becsatolt költségjegyzék alapján állapította meg.

Szeged, 2025. július 3.

Dr. Hámosi Attila s.k.

a tanács elnöke

Dr. Dobler László s.k.

előadó bíró

Dr. Tolna András s.k.

táblabíró